
FOLKETINGET

Europaudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Dato: 11. september 2014

Ny EU-Kommission: Vestager skal overvåge EU's konkurrenceregler

Tidligere økonomi- og indenrigsminister, Margrethe Vestager, står til at blive EU's nye konkurrencekommissær. Det fremgår af det forslag til ny Kommission, som kommissionsformand, Jean Claude Juncker, offentliggjorde den 10. september¹. Margrethe Vestager afløser dermed den spanske kommissær Joaquín Almunia på den magtfulde post som konkurrencekommissær. Vestager skal overvåge og gribe ind over for virksomheder i EU, som ikke overholder EU's konkurrenceregler. Hun får således bl.a. til opgave at træffe afgørelse i højprofilerede antitrustsager mod Google og Gazprom.

Konkurrencekommissæren

Konkurrencekommissæren skal især føre tilsyn med og eventuelt gribe ind over for konkurrencebegrænsende aftaler (såsom karteller), virksomheder der misbruger en dominerende stilling på et marked, fusioner og virksomhedsovertagelser samt ulovlig statsstøtte.

Fordelingen af porteføljerne

Udover Danmark sikrer Frankrig, Storbritannien og Sverige sig de tunge økonomiske porteføljer i den nye Kommission. Den vigtige post som kommissær med ansvar for økonomiske og finansielle anliggender, skat og told går således til den tidligere franske finansminister Pierre Moscovici, mens den tidlige-

¹ Rådet godkendte den 5. september listen med de 27 kandidater til den nye Kommission for perioden 2014-2019.

re formand for det britiske Overhus, Jonathan Hill, bliver ny kommissær for finansiell stabilitet, finansielle tjenesteydelser og kapitalmarkederne. Endelig får Sveriges Cecillie Malmström den tunge post som EU's handelskommissær. Tysklands Günther Oettinger får ansvaret for den digitale økonomi og samfundet, hvilket generel modtages med skuffelse i den tyske presse.

Kommissærkandidaterne til den nye EU-kommission

EU-landenes kommissærkandidater	Portefølje i den nye Kommission	EU-land	Politisk familie	Tidligere beskæftigelse
Johannes Hahn	Naboskabspolitik og udvidelsesforhandlinger	Østrig	EPP	Kommissær for regionalpolitik
Marianne Thyssen	Beskæftigelse, sociale anliggender, kompetencer og arbejdstagermobilitet	Bel.	EPP	MEP
Kristalina Georgieva (NF)	Budget og menneskelige ressourcer	Bulg.	EPP	Kommissær for udviklingsbistand
Neven Mimica	Internationalt samarbejde og udvikling	Kroat.	S&D	Kommissær for forbrugerspørgsmål
Christos Stylianides	Humanitær bistand og krisehåndtering	Cyp.	EPP	MEP
Vera Jourova	Retsvæsen, forbrugere og ligestilling mellem kønnene	Tjek.	ALDE	Minister for regional udvikling
Margrethe Vestager	Konkurrencepolitik	Dan.	ALDE	Økonomi- og indenrigsminister
Andrus Ansip (NF)	Digitale indre marked	Est.	ALDE	Tidligere statsminister
Jyrki Katainen (NF)	Beskæftigelse, vækst, investeringer og konkurrencevne	Fin.	EPP	Tidligere stats- og finansminister
Pierre Moscovici	Økonomiske og finansielle anliggender, skat og told	Frank.	S&D	Tidligere finansminister
Guenther Oettinger	Digital økonomi og samfund	Tysk.	EPP	Kommissær for energipolitik
Dimitris Avramopoulos	Migration,	Græk.	EPP	Forsvarsminister
Tibor Navracsics	Uddannelse, kultur, ungdom og borgerskab	Ung.	EPP	Udenrigsminister
Phil Hogan	Landbrug	Irland	EPP	Tidligere miljøminister
Federica Mogherini (NF)	Højststående Repræsentant for fælles udenrigspolitik	Italien	S&D	EU's Højststående repræsentant for den Fælles udenrigspolitik
Valdis Dombrovskis (NF)	Euroen og den sociale dialog	Let.	EPP	Tidligere statsminister
Vytenis Andriukaitis	Sundhed og fødevarerikkerhed	Lit.	S&D	Tidligere sundhedsminister

Jean-Claude Juncker	Formand	Lux.	EPP	Formand for Kommissionen
Karmenu Vella	Miljø, maritime anliggender og fiskeri	Malta	S&D	Minister for turisme
Frans Timmermans 1. NF)	Bedre regulering, charter for grundlæggende rettigheder	Ned.	S&D	Udenrigsminister
Elzbieta Bienkowska	Indre marked, industri, entreprenørskab og SMV'er	Polen	EPP	Ministrer for infrastruktur og udvikling
Carlos Moedas	Forskning, videnskab og innovation	Port.	S&D	Assisterende sekretær for statsministeren
Corina Crețu, MEP	Regionalpolitik	Rum.	S&D	Landbrugskommissær
Maros Sefcovic	Transport og rummet	Slova.	S&D	Kommissær for inter-institutionelle spørgsmål og svigbekæmpelse
Alenka Bratusek (NF)	Energiunion	Sloven	(ALDE)	Statsminister
Miguel Arias Canete	Klima og energi	Span.	EPP	Tidligere landbrugsminister
Cecilia Malmström	Handel	Sver.	ALDE	Kommissær for indre anliggender
Lord Hill	Finansiell stabilitet, finansielle tjenesteydelser og kapitalmarkeder	UK	ECR	Tidligere leder af Overhuset i UK

Omorganisering

Juncker foreslår samtidig en markant omorganisering af kommissærernes ansvarsområder i forhold til den afgående kommissions. Først og fremmest splittes den gamle portefølje for det indre marked op. Hovedporteføljen ligger hos den polske kommissær, Elzbieta Bienkowska, men finansielle tjenesteydelser placeres i den britiske kommissærkandidats portefølje. Derudover lægges miljøporteføljen sammen med maritime anliggender og fiskeri under den maltesiske kommissær Karmenu Vella, ligesom klima lægges sammen med energi under den spanske kommissær Miguel Arias Canete. Sundhed lægges sammen med fødevarer, mv..

Derudover foreslår Juncker som noget helt nyt, at der udpeges seks stærke næstformænd i Kommissionen, som får et særligt strategisk ansvar for nogle veldefinerede prioriterede projekter, hvor de skal lede grupper af kommissærer og koordinere disse arbejder på tværs af Kommissionen². Den tidligere finske statsminister, Jyrki Katainen skal f.eks. stå i spidsen for ét af disse prioriterede projekter, som er at skabe beskæftigelse, vækst, investeringer og bedre konkurrenceevne. Den tidligere lettiske statsminister, Valdis Dombrov-

² De seks næstformænd får bl.a. beføjelser til at blokere for ethvert initiativ herunder lovforslag fra de kommissærer som hører under deres ansvarsområde.

skis, får ansvar for euroen og den sociale dialog, hvor han bl.a. kommer til at arbejde tæt sammen med økonomikommissær Pierre Moscovici, men også med den belgiske kommissær Marianne Thyssen, som har ansvar for beskæftigelse, sociale anliggender, kompetencer og arbejdstagermobilitet. Den tidligere slovenske statsminister, Alenka Bratusek, bliver næstformand med ansvar for at udvikle en EU-energiunion, herunder en "fremadskuende politik for håndteringen af klimaforandringer".

Endnu en nyskabelse er udpegningen af den hollandske udenrigsminister Frans Timmermans som Kommissionens 1. næstformand. Timmermans bliver Junckers højre hånd. Som kommissær med ansvar for bedre regulering får han bl.a. ansvar for, at Kommissionens lovforslag overholder nærhedsprincippet, Derudover skal han være en slagt vagthund, der sørger for at charteret for grundlæggende rettigheder respekteres, ligesom han skal sørge for gode relationer mellem Kommissionen og de nationale parlamenter i EU.

Europa-Parlamentet godkender ny Kommission til oktober

Europa-Parlamentet skal ifølge planen godkende den nye Europa-Kommission på en session i oktober, så de 28 nye EU-kommissærer kan trække i arbejdstøjet fra den 1. november 2014.

Europa-Parlamentet godkender dog ikke den nye Kommission, før alle kandidaterne har været igennem grundige høringer i Europa-Parlamentets stående udvalg³, som finder sted den 29. september til den 3. oktober. Parlamentet vurderer her bl.a. kandidaternes egnethed i forhold til at varetage de af Juncker foreslåede porteføljer, men bruger også høringerne til at presse politiske indrømmelser igennem hos de nye kommissærer.

Høringerne i Europa-Parlamentets udvalg

Høringerne finder sted i de parlamentsudvalg, som har ansvar for den pågældende kommissærs sagsområde. Eksempelvis skal Margrethe Vestager som kandidat til konkurrencekommissærposten til høring i Parlamentets Økonomi- og Valutaudvalg (ECON). Høringerne kan godt være en hård omgang at komme igennem for kandidaterne, da de kan vare op til tre timer og have karakter af behårde krydsforhør.

³ Høringer af kommissærkandidaterne i Europa-Parlamentets udvalg er blevet gennemført siden Maastrichttraktatens ikrafttræden og blev således første gang afholdt i september 1994. Danmarks kommissærkandidat hed dengang Ritt Bjerregaard. Bjerregaard måtte gennem et stormfuld møde i Parlamentets miljøudvalg, før hun kunne kalde sig ny EU-miljøkommissær.

Ifølge traktaterne kan Europa-Parlamentet godt nok ikke sige nej til enkelt-kommissærer, men kun godkende eller afvise den samlede Kommission. Men kandidater, som slipper dårligt fra høringerne, kan komme i alvorlige vanskeligheder.

I 2004 førte høringerne i Parlamentet således til, at både den italienske og den lettiske regerings kandidater måtte trække sig, fordi Parlamentet ellers truede med at sige nej til den samlede Kommission. På tilsvarende vis måtte den bulgarske regering i 2009 trække sin kandidat Rumiana Jeleva, da hun kom under kraftig beskyldning under en udvalgshøring.

Om Europa-Parlamentet vil stikke en kæp i hjulet for nogle af kommissærkandidaterne under de kommende udvalgshøringer, ved vi først, når der kommer gang i udvalgshøringerne.

Valgproceduren ifølge traktaten (TEU artikel 17)

Ifølge traktaten er det stats- og regeringscheferne i Det Europæiske Råd, som udnævner Kommissionen. Men udnævnelsen kan først ske, når Europa-Parlamentet har godkendt den samlede Kommission.

Parlamentets godkendelse sker på baggrund af et samlet forslag fra Rådet, som er udarbejdet efter fælles overenskomst med Kommissionens formand og på baggrund af indstillinger fra de 28 EU-lande.

Styr på kvinderne og partierne?

Det ser dog ud til, at Juncker med sit forslag til ny Kommission har taget hånd om et af de virkelige følsomme spørgsmål inden høringerne begynder, nemlig antallet af kvinder i Kommissionen.

Junckers forslag rummer nemlig ni kvinder, hvilket er nok til at tilfredsstille kravet fra Europa-Parlamentets socialdemokratiske gruppe og den liberale gruppe, som har truet med at blokere for en Kommission med færre end de ni kvinder, som den gamle Kommission havde.

Juncker har dog måttet love tungere porteføljer til de EU-lande, som stiller med kvinder for at skaffe nok kvinder. Bl.a. er handelspolitikken, konkurrencepolitikken, det indre marked og EU's budget gået til kvinder. Hertil kommer, at tre ud af Kommissionens syv næstformænd bliver kvinder. Men selv om det er lykkes Juncker at skaffe de krævede ni kvinder, kan det godt blive et kritikpunkt under høringerne hos det meget ligestillingsbevidste Parlament. Ni kvinder er stadig færre end de 40 pct. kvinder, som EU kræver, at erhvervslivet skal stille med i virksomheders bestyrelser. Bl.a. Junckers partifælle Viviane Reding, der er tidligere luxembourgsk kommissær og nyvalgt MEP'er for

EPP, har stået i spidsen for et krav om mindst ti kvinder i den nye Kommission.

Juncker er også blevet advaret mod manglende partimæssig balance i den nye Kommission af især S&D-gruppen. Men også her ser det ud til, at Juncker har fundet en passende partipolitisk balance, som kan samle det nødvendige flertal i Parlamentet. Junckers forslag til Kommission består af fjorten kommissærer fra EPP, otte fra S&D, fem fra ALDE og en kommissær fra ECR. S&D får tunge poster med ansvar for økonomiske og finansielle anliggender samt udenrigspolitikken, mens ALDE får EU's handelspolitik. Spørgsmålet er dog om Moscovicis udnævnelse som økonomikommissær er nok til at tilfredsstille S&D, når alle øvrige økonomiske poster er gået til EPP'ere eller Liberale?

Problemer med enkeltkommissærer

En hel række andre og mere individuelle spørgsmål knyttet til nogle af kandidaternes almindelige duelighed, europæiske engagement og personlige uafhængighed kan dog godt give anledning til ballade under høringerne.

Ifølge presseforlydender sætter nogle MEP'ere allerede spørgsmålstejn ved enkelte af kommissærkandidaterne.

Det gælder navnlig den irske kommissærkandidat Phil Hogan. Ifølge avisen Irish Times beskyldes Phil Hogan for at have mere viden om udbetalingen af enorme konsulenthonorarer i forbindelse med opstarten af Irish Water, end han har villet indrømme⁴. Oven i denne sag retter det irske europaparlamentsmedlem, Nessa Childers (S&D), beskyldninger mod Phil Hogan for at have bidraget til at forhindre, at en familie fra det såkaldte "travellersamfund" blev tildelt en bolig i Kilkenny.

Men også den kommende klima- og energikommissær og tidligere formand for Europaudvalget i det spanske Cortes Generales, Miguel Arias Canete, er kommet under beskyldning fra S&D. Ifølge flere europæiske medier skulle han have fremkommet med en chauvinistisk bemærkning om kvinder i forbindelse med sommerens valgkamp til Europa-Parlamentet. Canete fik her sagt, at det var svært at diskutere med kvindelige politiske modstandere, fordi han som mand kom til at fremstå, som om han "misbrugte sin intellektuelle overlegenhed" over for en "forsvarsløs kvinde".

⁴ Ifølge Irish Times gik næsten halvdelen af de €180mio. til opstartsfinansieringen af Irish Water — €86mio. — til eksterne konsulenter.

Ifølge Financial Times er det også forventningen, at Lord Hill den kommende kommissær med ansvar for finansielle tjenesteydelser, vil blive gået på klinsen om sit syn på brugen af "godtgørelser" som metode til at omgå EU's loft for bonusser til bankdirektører, mv. S&D-gruppens leder italieneren Gianni Pittella udtalte i den forbindelse til Financial Times den 9. september 2014, at den næste kommissær med ansvar for finansielle tjenesteydelser skal være krystalklar i sin afvisning af brugen af godtgørelser til at omgå loftet på bonusser til bankdirektører. Ellers vil kandidaten blive afvist, erklærede Pittella.

Endelig er der også nogle europæiske medier, som mener at den ungarske kandidat til at blive kommissær for uddannelse, kultur og ungdom, Tibor Navracsics, vil få en varm modtagelse i Parlamentet. Navracsics er fra Premierminister Victor Orbans Fidesz-parti, som over en længere periode er blevet kritiseret for en række ændringer af den ungarske forfatning. Bl.a. Europa-Parlamentet vedtog i juli 2013 en meget kritisk rapport om Ungarns nye forfatning, som beskyldte Fidesz-partiet for med sine reformer af forfatningsdomstolens beføjelser at undergrave princippet om magtens tredeling i den ungarske forfatning.

Europa-Parlamentets forretningsorden

Parlamentet vurderer de udpegede kommissionskandidater på grundlag af deres almindelige duelighed, europæiske engagement og personlige uafhængighed. Parlamentarikerne vurderer kandidaternes viden om deres forventede ansvarsområde samt deres kommunikationsevner.

Parlamentet lægger særlig vægt på at opnå ligevægt mellem kønnene. Parlamentet kan udtale sig om den valgte formands fordeling af ansvarsområder.

Parlamentet kan indhente de oplysninger, der er relevante for at tage stilling til de udpegede kommissionsmedlemmers egnethed. De forventes at fremlægge oplysninger om alle deres økonomiske interesser. De udpegede kommissionsmedlemmers erklæringer om økonomiske interesser sendes til prøvelse i det udvalg, der er kompetent med hensyn til retlige spørgsmål.

Politisk pression

Udvalgshøringerne i Europa-Parlamentet må forventes at give nogle vigtige politiske signaler om, hvor både den nye Kommission og det nyvalgte parlament vil hen med Europa i de kommende fem år.

Udover at teste kandidaternes almindelige duelighed, europæiske engagement og personlige uafhængighed benytter Parlamentets udvalg nemlig også høringerne til at presse politiske indrømmelser igennem fra de nye kommissærer. Det vil nok især ske på områder, der vedrører EU's reformdagsorden. Hvordan EU kommer bedst gennem den økonomiske krise og får sat gang i

økonomien og beskæftigelsen i Europa⁵. Men også en række andre spørgsmål kan selvfølgelig komme i spil på høringerne.

Udvalgene udarbejder skriftlige spørgsmål til kommissærkandidaterne i løbet den kommende uge, som disse skal besvare senest den 26. september. Høringerne forventes som sagt afholdt i perioden 29. september til den 3. oktober. Europa-Parlamentet har endnu ikke offentliggjort en mødeplan for udvalgshøringerne, men det forventes at ske inden for de kommende dage.

Hvert udvalg afslutter sin høring med at vedtage en udtalelse om kommissærkandidaten på baggrund af dennes præstation under høringen, som først sendes til Parlamentets formand og derefter offentliggøres.

Med venlig hilsen

Morten Knudsen
(3695)

⁵ Også eksterne aktører forsøger at påvirke udvalgshøringerne. Det hollandske parlament har f.eks. opfordret kollegerne i de øvrige nationale parlamenter til at opfordre deres nationale MEP'er til at bruge EP-høringerne til at spørge kommissærkandidaterne om, hvordan de vil sikre at nationale parlamenter inddrages bedre i EU.